

Minimální preventivní program

**Základní škola speciální a Praktická škola
Diakonie ČCE Merklín**

školní rok 2016/2017

Minimální preventivní program Základní školy speciální a Praktické školy

Diakonie ČCE Merklín na školní rok 2016/2017

Jméno: Mgr. Michaela Doležalová, telefon: 606792936

e-mail: dolezalova.spsm@diakonie.cz

Konzultační hodiny: kdykoli po telefonické nebo osobní domluvě

Náplň: školní metodik prevence vykonává činnosti metodické, koordinační, informační a poradenské

Výchozí stav:

ve škole jsou vzděláváni žáci s lehkým, středně těžkým a těžkým mentálním postižením, děti s kombinovanými vadami, tělesným, smyslovým postižením a autismem. Mnoho žáků pochází ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Minimální preventivní program je dokument školy zaměřený zejména na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj, na rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností a na prevenci sociálně nežádoucích jevů.

V rámci MPP je kladen důraz na komunikaci, kooperaci a zdravý životní styl. Je určen pro žáky i pedagogické pracovníky školy a ve svém důsledku vede k pozitivní změně klimatu školy, s cílem minimalizovat nežádoucí chování žáků ve škole i mimo ni. Základním předpokladem k maximální účinnosti je aktivní zapojení všech žáků školy. Rodiče žáků jsou aktivními účastníky procesu realizace MPP a jsou s průběhem a výsledky programu seznamováni.

Analýza situace

Základní škola speciální a Praktická škola Diakonie ČCE Merklín se nachází v ulici Husova 346, Merklín 334 52. Ve škole je vzděláváno 65 dětí v devíti třídách s maximálním počtem 9 žáků. Ve všech třídách působí vedle pedagoga také 1-2 asistenti pedagoga nebo vychovatelé, což usnadňuje individuální přístup k jednotlivým žákům při výchově a vzdělávání a také při plnění MPP a jeho přizpůsobení rozumovým schopnostem a sociálním dovednostem jednotlivých žáků. Žáci jsou neustále pod dozorem dospělé osoby, čímž se omezuje výskyt nežádoucích jevů, jako je např. šikana mezi žáky. Objevují se však jiné formy nežádoucího chování např. agrese, afektivní chování, které často vyplývá z lékařských diagnóz žáků. Pro zvládnutí náročných situací, které mohou u některých žáků nastat, jsou

vytvořeny a dle potřeb upravovány krizové plány. S těmito plány jsou seznámeni všichni zaměstnanci školy.

Cíle obecné MPP:

- Vytvoření pozitivního klimatu školy, přinášejícího dětem pocit bezpečí a důvěry.
- Dodržování společenských pravidel.
- Rozvoj sociálních dovedností – schopnost zapojit se do kolektivu, spolupráce, sebevědomí, zvládání stresových situací, bránění se agresivnímu chování, manipulaci.
- Rozvoj komunikačních dovedností - vyjádřit své potřeby a přání.
- Péče o zdraví, zdravý životní styl, zamezení sebepoškozování.
- Předcházení a omezování výskytu rizikového chování – prevence v oblasti zneužívání návykových látek, vandalismus, rasismus, násilné chování.
- Podpora vlastních aktivit žáků a jejich seberealizace – smysluplné trávení volného času.
- Usilovat o dobré vztahy mezi rodinou a školou, zapojovat rodiče do aktivit školy (besídky, rodičovské schůzky, akce školy, projekty...)
- Spolupracovat a zapojovat se do projektů – akcí realizovaných jinými odbornými subjekty
- Zapojení celého pedagogického sboru i provozních zaměstnanců.
- Zajistit průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků
- zajistit poradenskou činnost pro rodiče i žáky, zajistit informovanost rodičů o rizikovém chování mládeže a seznámit rodiče s MPP

Konkrétní cíle:

1. Prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření

- předcházet užívání návykových látek včetně alkoholu a tabáku
- oddálit první kontakt s návykovými látkami
- podporovat žáky v jejich potřebách, nápadech, tvořivosti, ve volnočasových aktivitách a zájmových činnostech

2. Prevence šikany, projevů xenofobie, rasismu a antisemitismu

- předcházet šikaně, jejím projevům, stádiím a formám
- předcházet projevům rasismu, xenofobie a antisemitismu
- vyvracet předsudky, pěstovat úctu k druhým
- upevňovat obecně uznávané hodnoty
- zajistit bezpečnost žáků o přestávkách a na skrytých místech školy (dozor)
- účinně postupovat při rozpoznání šikany v souladu s pokyny MŠMT
- posilovat a rozvíjet zdravé vrstevnické vztahy

3. Prevence rizikového sexuálního chování a sexuálního zneužívání

- předcházet rizikovému sexuálnímu chování
- posilovat a upevňovat obecně uznávané hodnoty – rodina, mateřství, láska
- předcházet rizikům sexuálního zneužívání a týrání otevřeným předkládáním témat sexuální výchovy, besedám o nich
- podporovat zdravé sebevědomí žáků a citlivě přistupovat k jejich problémům se vztahy, dospíváním apod.

4. Prevence kriminality a delikvence, právní odpovědnost

- předkládat a vysvětlovat modelové situace týkající se kriminality a delikvence
- seznamovat žáky se základními projevy kriminality a delikvence
- vysvětlovat důležitost řádu a norem
- zasadit se o to, aby žáci byli seznámeni se svými právy ve společnosti – dětská práva, ústava...
- předkládat vhodný vzor společenského chování, dbát na dodržování zákona a být morální podporou

5. Prevence virtuálních drog a kyberšikany

- seznámit žáky se základními pojmy virtuálních drog – TV, PC, reality show, výherní automaty, sázení a vysvětlit pojem kyberšikana
- předcházet zdravotním, sociálním a psychickým poškozením v důsledku přílišného užívání virtuálních drog – znečitlivění, ztráta reality, snížení sebekontroly, násilí, závislost, gambling
- podporovat vhodné počítačové hry, filmy s kladnými stránkami obsahu (postřeh, vědomosti, koordinace pohybů, soustředění)

- vést žáky k obezřetnosti při pohybu na internetu, při zadávání údajů o své osobě, při kontaktu s cizími lidmi
- besedovat o nebezpečí kyberšikany, posilovat kladné hodnoty ve vztahu mezi lidmi

6. Zdravý životní styl – prevence poruch příjmu potravy, ekologie

- podporovat zdravý životní styl žáků - životospráva, duševní i osobní hygiena, pohyb, režim dne, prevence stresu, úrazů...
- upevňovat kladný vztah ke svému tělu
- předcházet negativním vlivům médií a reklamy
- předcházet vzniku poruch příjmu potravy – anorexie, bulimie, diety, obezita
- upevňovat kladný vztah k životnímu prostředí

Zařazení konkrétních témat (učiva) do výuky

Programy práce s jednotlivými tématy rizikového chování patří do kurikula výchovy ke zdravému životnímu způsobu života. Zkušený pedagog dokáže konkrétní témata prevence uplatnit v jakémkoliv předmětu. Lze ji zařadit do různých částí učebních plánů.

Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v předmětech:

ŠVP I. díl: člověk a jeho svět, člověk a společnost, výchova ke zdraví, informatika

Člověk a jeho svět	Učivo
1.ročník	Seznámení se zásadami osobní hygieny Zdraví a nemoc Bezpečnost při hrách, výletech
2. ročník	Schopnost odlišného chování k lidem známým Seznámení formou „rozhovoru“, jak se zachovat, když není žákovi dobře, na koho se obrátit a komu mohou důvěřovat a

	cizím
3. ročník	Praktické používání a zvládnutí osobní hygieny (mytí rukou, WC, čištění zubů).
4. ročník	Respektování odlišností u spolužáků (barva pleti, jiný jazyk) Rozeznání nevhodného a neslušného chování Základní pravidla společenského chování
5. ročník	Respektování soužití ve škole Respektování odlišností u spolužáků
6.ročník	Pravidla slušného chování (důraz na plnění pravidel soužití ve škole) Prevence, ohrožení sociálně patologickými jevy a jejich prevence (týrání, kouření, krádež, šikana) Seznámení s důležitými telefonními čísly 150, 158, 155 Seznámení se zásadami zdravé výživy a pitným režimem
Člověk a společnost	
7.ročník	Seznámení se s obecnými pravidly společenského soužití Osvojení vhodných způsobů chování a komunikace v různých situacích, rozlišení projevů nepřiměřeného chování Pochopení základních práv a povinností občanů
8.ročník	Seznámení se s riziky a důsledky protiprávního jednání Osvojení schopnosti rozeznání sociálně patologických jevů (škodlivost kouření a pití alkoholu)
9.ročník	Vytvoření představy o existenci rasismu a vandalismu Osvojení schopnosti tolerance vůči minoritním skupinám ve společnosti Pochopení rizik spojených s protiprávním jednáním, policie, soudy Seznámení s postupem při rozpoznání šikany v dětském kolektivu
10.ročník	Prohlubování tolerance vůči minoritním skupinám ve společnosti Prohloubení znalostí o možnostech zabránění vandalismu Osvojení chování v případě výskytu sociálně patologického jevu – krádeže, šikana, drogy, alkohol, lhaní, týrání
Výchova ke zdraví	
8.třída	Vysvětlení pojmů dětství, puberta, dospívání Objasnění rozdílů mezi chlapcem a dívkou Poučení o hygieně v období dospívání a během menstruace Objasňování sexuálního dospívání a prevence sexuálního chování Poučení o těhotenství a antikoncepci Informování o ochraně před přenosnými i nepřenositelnými chorobami, chronickým onemocněním, úrazy a o bezpečném způsobu chování (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS) Prohlubování poznatků o zásadách osobní a intimní hygieny Vysvětlování pojmů civilizační choroby, zdravotní rizika, preventivní a lékařská péče
9.třída	Poučení o bezpečném chování a komunikaci s vrstevníky a neznámými lidmi

	<p>Poučení o dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví, bezpečném prostředí ve škole, o ochraně zdraví při různých činnostech a o ochraně člověka za mimořádných událostí</p> <p>Seznámení s důležitými telefonními čísly</p> <p>Diskutování na téma škodlivost kouření a používání alkoholických nápojů</p> <p>Poučení o zdravotních a sociálních rizicích zneužívání návykových látek</p> <p>Diskutování na téma šikana a její projevy</p> <p>Varování žáků před zneužíváním a užíváním drog</p>
Informatika	
(5.-10. ročník)	<p>Nacvičení odpovědného přístupu k výpočetní technice</p> <p>Otevírání internetu, práce na internetu</p>

ZV - LMP: informatika, prvouka, přírodověda, vlastivěda, přírodopis, občanská výchova

Informatika	
3.-5. ročník	Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky
6.-9. ročník	<p>Práce s výukovými programy, hry, multimédia</p> <p>Dodržování pravidel zacházení s výpočetní technikou</p> <p>Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky</p>
Prvouka	
1.-3. ročník	<p>Vztahy mezi jednotlivými členy rodiny</p> <p>Základní pravidla společenského chování</p> <p>Chování při setkání s cizími lidmi, v rizikovém prostředí chování v rizikovém prostředí a v krizových situacích</p> <p>Péče o zdraví, zdravá výživa – denní režim; zdravá strava a pitný režim; význam aktivního pohybu, zásady bezpečného chování</p> <p>Zásady správné výživy</p>
Přírodověda	
4.-5. ročník	<p>Péče o zdraví, hygiena, správný režim dne, racionální výživa</p> <p>Návykové látky a zdraví – nejčastější druhy návykových látek a jejich odmítání, nebezpečí gamblersství (chorobné hráčství)</p> <p>Krizové situace a formy násilí; agresivita, obrana proti agresivním jedincům; služby odborné pomoci ochrana člověka za mimořádných událostí</p>

	Návykové látky a zdraví – nejčastější druhy návykových látek a jejich odmítání, nebezpečí gamblerství (chorobné hráčství)
Vlastivěda	
4.-5. ročník	Základní práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, školní řád Život a funkce rodiny, mezilidské vztahy Chování v rizikovém prostředí a v krizových situacích, služby odborné pomoci (pomáhající organizace) Základní práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy; protiprávní jednání (krádež, šikanování, zneužívání, týrání)
Přírodopis	
8.-9.ročník	Nemoci, úrazy a prevence – příznaky, zásady poskytování první pomoci; závažná poranění a život ohrožující stavy
Občanská výchova	
6.-9. ročník	6.ročník Úmluva o právech dítěte – práva dětí -lidská práva, práva zvířat Povědomí o negativních jevech: šikana, drogy, kriminalita, rasismus Školní řád - práva a povinnosti Můj volný čas, zájmy, záliby, koníčky 7. ročník Školství – vzdělávání – kvalifikace Životospráva rodiny – moje (denní řád a správná výživa) Drogy 8. ročník Přátelství, dospívání - láska, hledání partnera, sex. život, nebezpečí, prevence 9. ročník Základní filozofické a etické problémy, svoboda víry a náboženského vyznání

Praktická škola dvouletá: český jazyk a literatura, základy výpočetní techniky, občanská výchova, základy přírodních věd, výchova ke zdraví, rodinná výchova

Ročník 1	Učivo
Český jazyk a literatura	Jazyková kultura, Práce s odbornými texty
Základy výpočetní techniky	Bezpečnost práce a prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky Prostředky zabezpečení dat před zneužitím a ochrany dat před zničením Mobilní telefon, SMS, Informační zdroje k získání požadovaných informací, vyhledávání informací
Občanská výchova	Mezilidské vztahy Rovnocennost a rovnoprávnost národnostních menšin Trh práce – pracovní uplatnění, kvalifikace, rekvalifikace, nezaměstnanost Sociální a zdravotní péče, pomáhající organizace Protiprávní jednání, trestná činnost mládeže

Základy přírodních věd	Využití chemie v praxi Bezpečnost zacházení s chemickými látkami a výrobky
Výchova ke zdraví	Organismy a látky poškozující lidské zdraví - rizikové chování, rizikové faktory poškozující zdraví, odpovědnost za své zdraví, prevence úrazů, nemocí, civilizační choroby, projevy a příznaky běžných nemocí, antikoncepce Infekční choroby a pohlavně přenosné choroby – způsoby šíření nákazy, kapavka, syfilis, AIDS – prevence Partnerské vztahy, plánované rodičovství Promiskuita, sexuální poruchy a úchytky
Rodinná výchova	Funkce rodiny, práva a povinnosti členů rodiny, pravidla a komunikace v rodině, vztahy mezi členy rodiny, soužití více generací, zákon o rodině Úplná a neúplná rodina, formy náhradní rodinné péče Zneužívání dětí Poradenské instituce – krizová centra, linky důvěry, odborní lékaři Prevence nemocí Režim dne, aktivní činnost, odpočinek
2. ročník	
Český jazyk a literatura	Práce s odbornými texty
Základy výpočetní techniky	Bezpečnost práce a prevence zdravotních rizik spojených s využíváním výpočetní techniky Mobilní telefon, SMS
Občanská výchova	Mezinárodní vztahy a spolupráce terorismus a jeho hrozba
Výchova ke zdraví	Příčiny a důsledky závislosti Zásady jednání v situacích osobního ohrožení za mimořádných situací – základní úkoly ochrany, přivolání pomoci Prevence, poradenská činnost První pomoc
Rodinná výchova	Sexuální život, předčasný pohlavní styk a nebezpečí s ním spojená Antikoncepce, pohlavně přenosné choroby Sexuální úchytky, poruchy pohlavní identity nebezpečí sexuálního zneužívání

Prevence – témata práce v třídních kolektivech

Září: kolektiv v nové třídě, pravidla společného soužití, bezpečné chování ve třídě, v budově školy, prevence užívání návykových látek

Říjen: rozvíjení komunikačních dovedností, vyjádření vlastního názoru, ostražitě chování k cizím lidem, prevence rizikového sexuálního chování

Listopad: upevňování přátelských vztahů, zapojení všech žáků do života třídy, pomoc kamarádovi, předcházení agresivnímu chování, sebepoškozování

Prosinec: spolupráce mezi spolužáky, dodržování tradičních hodnot, bezpečné chování na veřejnosti

Leden: chráníme bezpečí druhých dětí, pomoc slabším a mladším spolužákům, rovnost všech lidí bez rozdílu pleti, národnosti pohlaví

Únor: ochrana zdraví, ochrana proti úrazům, nástrahy sociálních sítí, navazování vztahů, sdělování důvěrných informací

Březen: zdravý životní styl, stravování, pohyb, zdravé sebevědomí

Duben: bezpečné chování na ulici, v dopravě, ve styku s cizími lidmi

Květen: aktivní využití volného času, vandalismus – ve městě, v živé přírodě, krádeže, násilné chování

Červen: opakování a upevňování poznatků z předešlých témat, bezpečnost o prázdninách, ohlášení negativních jevů rodičům, policii

Preventivní činnost mimo výuku:

ŠKOLNÍ DRUŽINA: navazuje na ŠVP zaměřením na prevenci a aktivitami podporujícími dobré vztahy, zájmové aktivity

INTERNÁT: navazuje na ŠVP v oblasti prevence, činnosti podporují dobré vztahy, nabízí vhodné využívání volného času, sportovní akce, vycházky do přírody, očistu okolí školy, třídění odpadu, oslavy narozenin dětí apod.

Aktivity zaměřené na pedagogy

- vzdělávání v oblasti rizikového chování – čtvrtletní porady třídních učitelů s metodikem prevence
- spolupráce ŠMP, ředitele školy a pedagogů v rámci výuky a dalších aktivit, při odhalování negativních jevů a jejich řešení

Aktivity pro rodiče

- seznámení rodičů s MPP v rámci třídních schůzek a na webových stránkách školy

- individuální konzultace (ŠMP, učitel, rodič, žák)
- **konzultace** žáků a rodičů s výchovným poradcem a metodikem prevence probíhají během celého školního roku. Rodiče se mohou kdykoli ke konzultaci objednat, nebo jsou sami v případě potřeby ke konzultaci vyzváni. Výchovný poradce i metodik prevence se úzce zapojují do pohovorů s rodiči i žáky při řešení konkrétních problémů. Vedení školy, výchovný poradce, metodik prevence a třídní učitel tvoří výchovnou komisi v případě projednávání problému dítěte.

KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY

Jak postupovat při zjištění neomlouvání hodin:

Výpis z Metodického pokynu k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevence a postihu (Vydáno MŠM a TV pod č. j. :10194/2002-14)

- 1.Nepřítomnost nezletilého žáka ve škole omlouvá v souladu s platnými předpisy zákonný zástupce (rodič).
- 2.Onemocní-li žák, jsou rodiče povinni do 3 dnů (72hodin) omluvit ústně, písemně, telefonicky....
- 3.Pokud trvá nemoc žáka více jak dva dny, jsou rodiče povinni navštívit s ním lékaře. Pokud vyučující považuje za nutné, může požadovat omluvení jeho nepřítomnosti ošetřujícím lékařem. Při časté omlouvané nepřítomnosti si učitel může ověřovat její věrohodnost.
- 4.1-10 neomluvených hodin řeší učitel se zákonným zástupcem, provede zápis a jeho kopii dostane zákonný zástupce.
- 5.11-26 neomluvených hodin řeší ředitelka svoláním výchovné komise, provede zápis z jednání a kopii obdrží všichni účastníci pohovoru.
- 6.Nad 26 neomluvených hodin ředitelka písemnou formou oznámí pokračující záškoláctví oddělení sociální prevence.
- 7.V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku postoupí škola zanedbání školní docházky Policii ČR.
- 8.Uvolňování z vyučování: Žák bude uvolněn jen na písemnou žádost rodičů, která bude napsána na přiloženém tiskopisu. Škola je oprávněna uvolňovat jen na lékařská vyšetření nebo závažnou rodinnou událost (svatba, pohřeb,...). Hlídní sourozenců, nákupy, návštěvy příbuzných apod. nejsou považovány za důvod k uvolnění žáka z vyučování.
- 9.U častých 1-2 denních absencí typu: bolesti břicha, hlavy, zvracení,... bude škola požadovat odborné lékařské vyšetření.

Šikana – (Metodický pokyn MŠMT – 22294/2013-1)

Při projevech šikany škola okamžitě zasáhne. Jedná dle závažnosti případu, dle závažnosti následuje přizvání k jednání rodičů oběti a agresora, ochrana oběti šikany, šetření, postih pro agresora - snížená známka z chování, dle závažnosti přizvání policie ČR a informování soc. odboru.

Mgr. Ivana Kováčová
Ředitelka školy

Mgr. Michaela Doležalová
Školní metodik prevence

V Merklíně 1. 9. 2016